

REVISTA DE L'ASSOCIACIÓ CULTURAL

FENT CARRERANY

MARIA DE LA SALUT

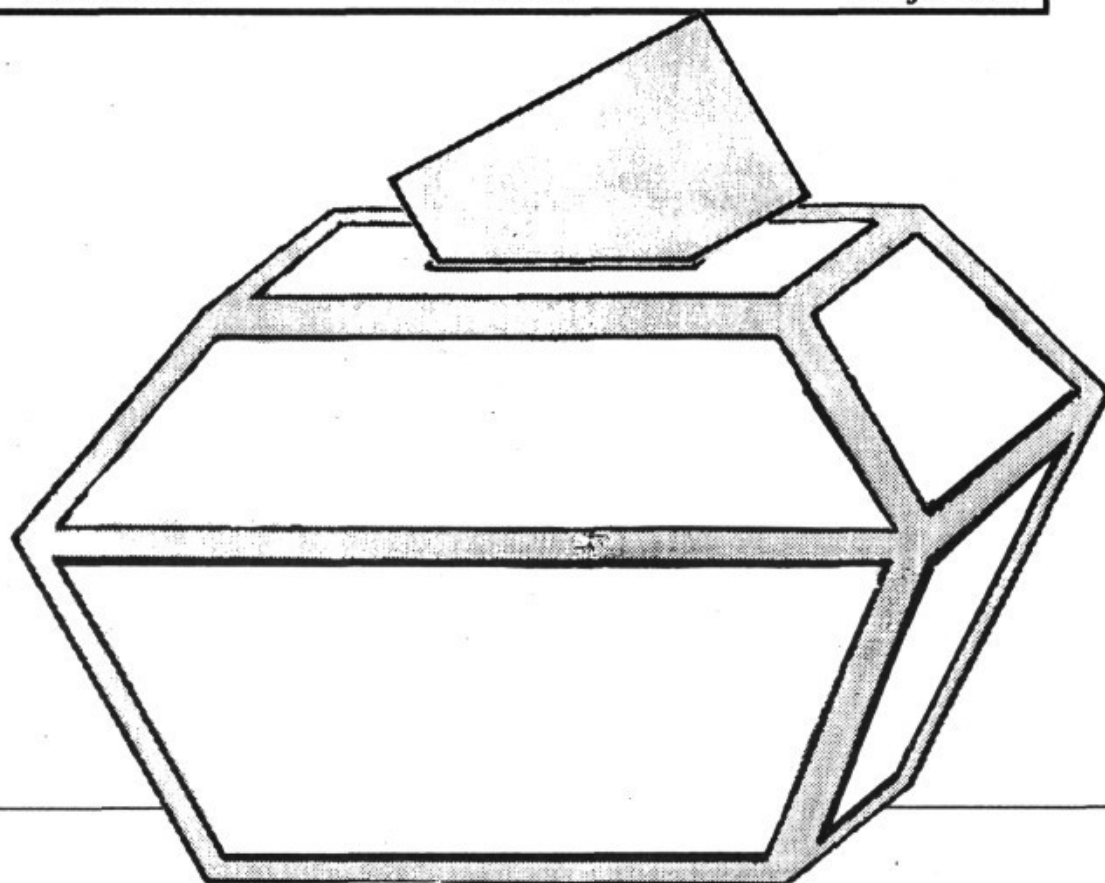
ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA DE MALLORCA

Número 59

JUNY

Any 1991

RESULTATS ELECTORALS DEL 26 DE MAIG A MARIA

	LOCALS	AUTONOMIQUES
PP/UM	366	519
PSOE	647	564
IDM	148	-
CDS	78	76
PSM	-	64
IU	-	3
ELS VERDS	-	6
UIM	-	4

Sumari

Editorial i sumari	2
Memòria RAM: Sa Fira	3
Trobada d'Escoles Ma- llorquines	4
Maria a la Gran Enciclopèdia de Mallorca	5
Dolor	6
La col·lecció Pere Mascaró	7
Sa Xerradeta	8
Casa de la Vila	11
Bullit de notícies	12
Demografia. Telèfons	14
El temps. Temps passat	15
Normalització del nom propí	16
Escola d'Idiomes	17
Jornada de Reflexió	18
Visió personal del procés electoral	19
L'església polititzada	19
Queda una esperança	19
Carrerany Esportiu	21
Feim Carrerany	24

Fotografes

Ricard Colombran
Obra Cultural Balear
Associació particular de l'amo en
Joan de Son Matet

EDITORIAL

El poble de Maria ha confiat els quatre anys veniders al PSOE i concretament a n'en Rafel i el seu equip. Podran governar amb majoria.

La majoria absoluta té avantatges i inconvenients. Són avantatges poder treballar tranquils, sense temer l'oposició ni haver de pactar o esperar el sí dels altres. Però té el perill de l'absolutisme i despotisme. El poder corromp i, quan és absolut, corromp absolutament.

Seria bo per ells i per tots que l'amistat, la col·laboració i la bona voluntat fossin punts de referència per aquesta nova legislatura.

Us desitjam que escolteu el poble. Allà on es senti un gemec hi haurà una necessitat; allà on s'exterioritzi una acció hi haurà un problema de fons.

Quatre anys, una plana en blanc i un poble que llegirà lletra a lletra. Ell valorarà la vostra feina i us donarà o us negarà una altra oportunitat. Vivim en democràcia.

EQUEDIRIACCIO

Mig Fiol Bauà
Rafel Fons Pasual
Joan Gelibart Mas
Jana Mestre Impat
Orde Sureda Ribas

HAN PARTICIPAT EN AQUEST NÚMERO:

Obra Cultural Balear, Gran Enciclopèdia de Mallorca, Núria Nogareda, Bartomeu Pastor Sureda, Enric Pozo Mas, Club Ciclista de Maria de la Salut, Margarida Mas Vicens i Bartomeu Monjo Sureda.

EDICIA: Associació Gènere HENTCARRERANY, Sa Miquel

07519 Maria de la Salut

MERIMEX Apostol Giliac i Rita

Nº DE FÒS IL·LEGAL M 45796

L'Associació de Feim Carrerany
no es fa responsable dels
opinions dels qui s'hi subscriuen

MEMÒRIA R.A.M.

LA FIRA

El passat primer diumenge de Maig i per trenta-setena vegada en la meua vida, supòs, vaig acudir a Fira, la fira de Sineu, la que per a mi, i supòs que per a quasi tots els mariandos, es considerada com a nostra.

Allí, passejant entre la gent, pels carrerons estrets, places i racons, farcits de firers procedents de tots els indrets de Mallorca i de fora d'ella, de tots els colors, (de cada pic n'hi ha més de negres, negres), amb tota la seva mercaderia multicolor i per a tots els usos per a l'entreteniment i necessitats modernes, motivà que tregués similituds entre la fira de fa uns trenta anys i l'actual.

Ben dematinet i ben endiumenjats enganxàvem el carretó a l'egua roja. Aquest, a part del seient principal, tenia unes posts supletòries que es col·locaven a la part posterior, on sèiem els al.lots. I al cap d'una hora, que es feia molt llarga per l'ànsia que teníem d'arribar, entràvem el carretó a la portassa de cals padrins, als quals saludàvem efusivament.

La volta per la fira solia ser problemàtica. Els pares sempre ho volien veure tot. Però per a nosaltres la fira no ho era tot. Per això insistíem i insistíem per a què ens duguessin a les atraccions infantils.

La que em deixà les impressions més fortes, per la màgia que l'envoltava i les emocions que ens feien viure, eren les terasetes. Aquelles titelles animades, no sabíem ben bé per quina força oculta,

manipulàvem els nostres sentiments d'una manera extraordinària. Foren els "dibuixos animats" del nostre temps. Dins la caseta una mica enfosquida instal·lada enmig del mercat s'hi produïa sempre una forta lluita entre el bé i el mal, aquest sempre, o quasi, representat per una titella amb banyes, el dimoni, el qual sempre acabava apallissat a garrotades. I com més rebia més bé ens ho passàvem, més rèiem, i ens fèiem còmplices del "bo", del "valent" al qual, a força de grans crits, avisàvem quan i on podia trobar al dimoni.

Acabada la funció dels putxinellis encara ens quedava gronxar-nos en les barques, jugar un emocionant partit als futbolins, evitar xocar amb els altres cotxets, errar tots els trets amb les escopetes de balins, ...

Però no podíem partir amb les mans buides. Exigíem

aquella jugueta que pogués confirmar davant els amics que sí, efectivament, havíem anat a fira. També, a nosaltres mateixos, ens recordava, mentres duràs, els moments de felicitat viscuts aquell dia. Molts d'anys aquest record fou el típic ciurell mallorquí de fang, pintat de blanc, amb taques vermelles i verdes. Els altres s'han esvaït dins la foscor de la memòria.

La tornada la fèiem prestet. Després d'haver dinat preparàvem la tornada. Carregàvem la compra dels pares, (eines que poguessin fer falta per a les properes feines del camp, estris de cuina, planters, etc), els nostres records de la fira i una bosseta de dàtils, ametlles garrapinyades o cacauets per als padrins de Maria, ens despedíem de la família i amb més o manco el mateix temps, cansats i sense tanta il·lusió, tornàvem a Maria.

Magí Ferriol.

“l'educació, feina de tots”

VII TROBADA D'ESCOLES MALLORQUINES

Artà, 12 de maig de 1991

DUES MIL PERSONES A ARTÀ

Encontre anual

Les escoles que fan ensenyament en català a Mallorca, col·lectiu conegut amb el nom d'Escoles Mallorquines i que agrupa mestres, pares i alumnes, es trobaren el passat diumenge a Artà.

L'encontre, el setè celebrat per aquest col·lectiu, suposà un al·licient per als assistents pel fet que més de dues mil persones assistiren als diferents actes que s'hi havien organitzat.

Artà, un poble excepcional

Els centres educatius d'Artà coordinaren diverses exposicions: “Material per fer l'ensenyament en català”, “Programes informatius”, “Treballs escolars sobre Francesc de B. Moll”, “Tirant lo Blanc”, ... També hi foren presents la Campanya de Normalització Lingüística, L'Ajuntament de Palma, així com les Conselleries de Cultura, Educació i Esports i la d'Agricultura del Govern Balear, amb exposicions de material Educatiu.

I no només els centres educatius sinó tot Artà treballà per aconseguir un millor clima de comunicació.

Activitats

Un dels actes centrals va ser el debat sobre un “Model educatiu propi de les Illes Balears”, proposta presentada per la Direcció General d'Educació. Els assistents es mostraren preocupats per si la llengua pròpia de les Balears, el català, serà o no la columna vertebral del model impulsat pel Govern Balear.

Propostes al Ministeri i al Govern Balear

- La majoria dels assistents a la diada es reuní en la concentració de suport a l'ensenyament en català. Allà els representants de les escoles mallorquines demanaren que no s'hagi de

sol·licitar autorització per fer l'ensenyament en català, quan aquesta és oficial a la comunitat.

- Així com la urgència que es transfereixen les **COMPETENCIES PLENES EN EDUCACIO** pel fet que és necessària la capacitat legislativa per poder adequar la LOGSE al model propi educatiu, a la pròpia identitat cultural.

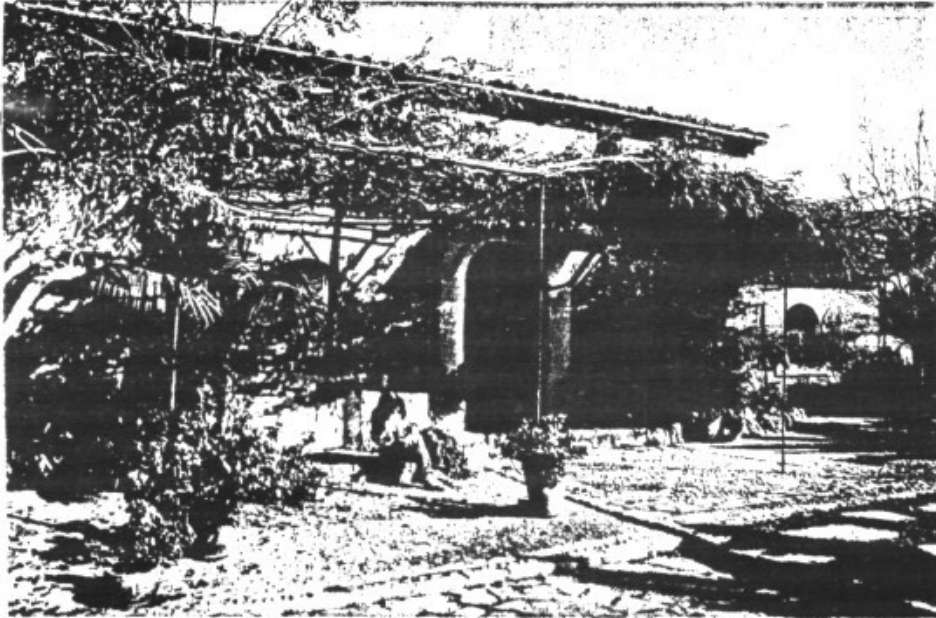
- Es va fer esment a la necessitat d'establir un **PLA ESPECIAL DE XOC PER ALS NUCLIS DE POBLACIO MES CASTELLANITZADA:** Palma i Calvià (extensible, per raons òbvies, a Eivissa), iniciatives institucionals, lègals,...

- I sobretot la importància d'ampliar els àmbits d'ús del català. Malgrat es valora justament el paper de l'escola i se la considera un focus amb efectes multiplicadors, també es veu que no basta. I que és decisiva la premsa i la televisió en català així com tots els actes quotidians en la comunicació de cada dia.

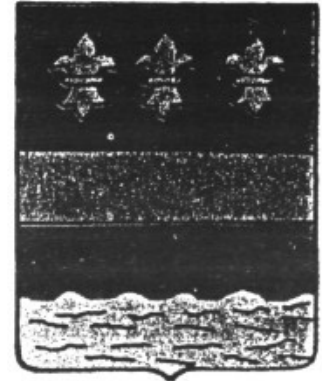
Participació massiva

L'encontre es caracteritzà per una àmplia assistència de pares i alumnes dels centres esmentats. A partir d'aquesta trobada, les **Associacions de Pares** proposen d'incloure en els objectius de la Federació la coordinació i promoció del treball que es fa a aquests centres, per tal de servir de model i estímul als centres que encara no fan ensenyament en català.

MARIA A LA GRAN ENCICLOPÈDIA DE MALLORCA

↑ Son Fogueró (Maria de la Salut)

→ Escut de la família Font de Roqueta

FONT DE ROQUETA Família del braç noble mallorquí, avui extingida. Descendia del ciutadà Pere Font de Roqueta, cognominat així perquè comprà als Santjoan la cavalleria i la possessió de Roqueta, a Santa Margalida (1464). A més, adquirí Montblanc, a Sineu, i Son Suau i Son Sitges, a Muro. Fill seu fou Francesc Font de Roqueta i de Montornès, senyor de Roqueta, que incorporà nous dominis útils a la cavalleria, mitjançant diverses compres de terres. Es casà amb Isabel Rossinyol de Defla i de Sala, de la família dels senyors de l'honor de Defla, a Sineu, lloc on ell mateix posseïa Montblanc. A la següent generació, Bernat Font de Roqueta i Rossinyol de Defla, senyor de Roqueta i capità del districte militar de Sineu, testà (1572) amb un patrimoni net de càrregues valorat en 45.758 lliures. Contraigué matrimoni el 1556 amb Margalida de Montornès i Miralles de la Torre, i fou succeït pel seu fill Francesc Font de Roqueta i de Montornès. Aquest nou senyor de Roqueta fou familiar del Sant Ofici des del 1604, i obtengué el cavalleratge i el títol de noblesa el 1608. Destacà com a militar a la Provença (1614), i va ésser proveïdor de blat (1629-36). La seva esposa fou Eleonor Safortesa i Miralles de la Torre, que fideïcometé (1633) la possessió de Son Fortesa, a Alaró. La família s'extingí amb la neta d'aquella, Margalida Font de Roqueta i Gual, que aportà als Desbrull la representació i la cavalleria dels Font de Roqueta pel seu matrimoni (1637) amb el donzell Francesc Desbrull i de Vilallonga, cavaller de l'orde de Santiago el 1644. (P=M)

FOGUERÓ, SON Propietat rústica del terme de Maria de la Salut, situada entre la partió amb Sineu, el puig de Roqueta, Llampí i Son Cloques. Segons els estims del 1694, n'era propietari Francesc Desbrull. Tenia una superfície de 44 hectàrees i estava valorada en 1.695 lliures. Fins al principi del s XX, va pertànyer a la mateixa branca familiar, els senyors de Roqueta: els Fonts, més tard Desbrull i, posteriorment, Villalonga. Són terres argiloses i mal planeres, destinades al cultiu de cereals i a pinar. La petita casa rural del s XIX, ampliada a la dècada del 1980, és l'habitatge i estudi del pintor Pere Alemany. (BP/M)

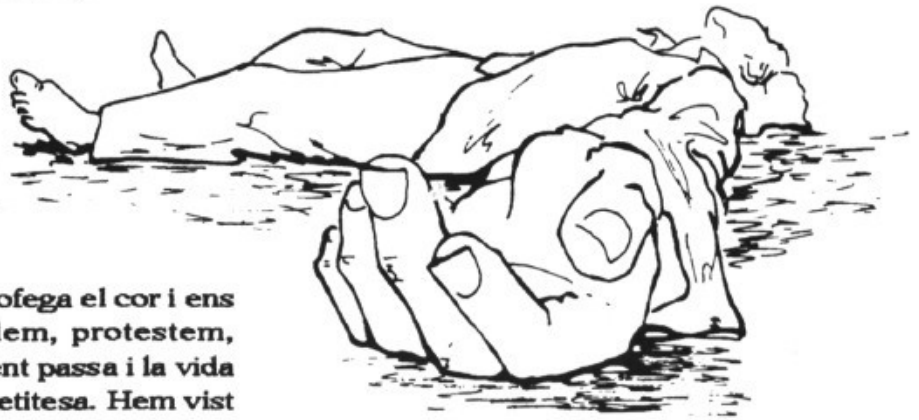

↑ Julià Fontirroig Gibert

FONTIRROIG GIBERT, JULIÀ (Maria de la Salut 1545 - Palma 1613) Religiós dominic. Fill de pagesos acomodats, estudià a l'Escola de Randa, on cursà gramàtica i retòrica. Posteriorment, s'instal·là a Palma i estudià arts i filosofia al convent de Sant Domingo, on professà el 1571. Amb el pare Antoni Creus Ponç, fundà el convent de Manacor (1576). Hi ocupà el càrrec de mestre de novicis fins al 1590, en què es traslladà a Palma. Enterrat al convent de Sant Domingo, quan aquest fou enderrocat, les seves despulles foren traslladades a la Seu de Mallorca. Assolí fama de santetat i

se li incoà el procés de beatificació. Aquest va ésser sobresegut per decret del bisbe Juan de Santander, executor del breu apostòlic d'Urbà VIII, *Caelstis Hierusalem ciues* (1634), pel qual es regularen tots els processos de beatificació. És fill il·lustre de Palma. (BP)

EL DOLOR

El pes de cent mil morts ens ofega el cor i ens indigna, ens angoixem, cridem, protestem, jutgem. Després aquest moment passa i la vida diària ens arrosega a la seva petitesa. Hem vist escenes horroroses. Hem vist escenes asèptiques d'atacs de precisió. On comença l'horror? No comença un dia determinat en un lloc determinat. Està en el sentiment no matisat pel pensament. La guerra no acaba un dia determinat. Hi ha milers d'homes als quals s'ha fomentat l'agressivitat i els menyspreu vers altres essers humans. Es fomenta l'odi entre races, entre pobles. A casa, entre coixins, sentim menyspreu per tal o qual i desitjam que rebí una lliçò. hi ha milers de tècnics, de científics, de psicòlegs que treballen directament per l'indústria de la mort, i el treball de moltes altres persones també l'aprofiten. No ens justifiquem amb arguments de psicòlegs, d'assessors d'imatge al servei de dubtosos senyors. La guerra la feim tots en un món injust, el qual el nostre màxim motor és arribar a ser qualqu, encara que per aconseguir-ho haguem de tancar els ulls, encara que haguem de tancar una part de nosaltres mateixos. També nosaltres intentam aconseguir la nostra seguretat entrant a servir en la cort d'un gran senyor, esperant més o menys inconscientment que si es carreguen a qualqu no serà a nosaltres, qué ja hauren aconseguit sortir del cercle fatal de víctimes.

Cent mil morts, reaccionem. És el moment de fer qualque cosa, de no permetre que la nostra lluita diària acalli el dolor tràgic dels altres. Qué podem fer? En primer lloc, pensar. Hem vist literalment, una guerra. N'esteim realment informats? La propaganda i les consignes han substituït en gran part a la informació; la grandiloquència ha substituït al raonament. Sabem que empreses de tal o qual país han formit armes però, teen realment nacionalitat les grans empreses, amb capitals mòbils inter-empreses i inter-nacions? Hem presenciat re-

alment entre nacions? Una lluita entre el bé i el mal? Els bandols, així ho han presentat, han volgut posar a Déu, que és amor, del seu costat. Cent mil morts i la terra ferida. Hem vist una lluita per l'hegemonia mundial, inclús espacial, un dels estat ha augmentat en el seu pressupost nacional les partides destinades a la guerra de les galàxies, a qualsevol preu, per part d'uns poderosos i obscurs interessos. Quantitats ingents de diners de tot el món, de totes les persones del món, han servit per engreixar la maquinaria de la mort, a l'hora que en feien més depenents les pròpies economies. Quantitats ingents de diners s'han concentrat en un número reduït de mans, d'urpes que, amb l'ajut de tants de científics, enginyers, psicòlegs, mitjans de comunicació al seu servei, ens marquen la vida diària. Per aixecar la borsa han caigut milers de bombes, per recuperar l'economia s'han destruït dos països, que s'han convertit a la força en un mercat on invertir. Destrucció-construcció, contaminació-descontaminació, malalts-ajuts humanitaris. Sentats tranquil·lament entre coixins sentim satisfacció de que els nostres estalvis no perillin. Qué enfora queden els 100.000 morts!

Pensem. No deixem que el nostre cervell estigui constatement ocupat per idees i renous externs. No ofeguem els crits del nostre cor. No justifiquem a nivell col·lectiu una immoralitat que a nivell individual no admetriem mai. Començem a canviar la nostra vida quotidiana en tot el que significa massa dependència. Aforim la producció i el consum local. No ens iritem per no res. No malgastem la nostra indignació en petiteses. Sobre el nostre cor hi ha massa morts.

«L'Arxiu d'Imatges de la Biblioteca Gabriel Llabrés de Palma: La Col·lecció Pere Mascaró»

El passat dia 24 de Maig, a les 12 del Migdia, es va inaugurar a la Biblioteca Gabriel Llabrés de Palma, al carrer d'Antoni Planas i Franch, sense número, l'exposició fotogràfica Pere Mascaró (1888-1973). La citada exposició restarà oberta fins dia 30 de Juny.

Al mateix temps tingué lloc la presentació del llibre "L'arxiu d'imatges de la Biblioteca

Gabriel Llabrés de Palma: La col·lecció Pere Mascaró". El volum, a cura d'Anna Mrs Gimeno Pascual, amb la col·laboració de Maria Bonet Barceló i Antònia Morey Tous, ha estat editat per l'Ajuntament de Palma i se n'ha fet una tirada de 1000 exemplars. La presentació amb el títol de "La fotografia: un objecte quotidià" és a càrrec de Maria Josep Mulet i del positivat de les

BIBLIOTECA GABRIEL LLABRÉS

L'arxiu d'imatges de la
Biblioteca Gabriel Llabrés
de Palma:
La col·lecció Pere Mascaró

ajuntament de palma

SERVEI D'ARXIU I BIBLIOTECES

Palma de Mallorca

1991

CR

imatges se n'ha encarregat en Joan Ramon Bonet. La coberta inclou una bella imatge de "El fotògraf Pere Mascaró" de l'arxiu Bestard de Pollença.

El llibre té una part dedicada a explicar el que és i com es pot utilitzar l'arxiu d'imatges de la Biblioteca. Una segona part, la més extensa, dedicada al fotògraf de Maria, Pere Mascaró amb els següents apartats: Biografia, Composició, Temàtica, Aportació a l'estudi de l'obra de Pere Mascaró, A manera de conclusió i el catàleg. Aquest inclou la ressenya de més de 450 fotografies.

Completen el llibre varis apèndixs sobre bibliografia i index.

Magí Ferriol

SA XERRADETA AMB: L'AMO EN JOAN DE SON MATET

En el passat número 58 de Fent Carrerany en la xerradeta amb l'amo en Joan de Son Matet, posarem forqueta en el febrer de l'any 1925, quan l'entrevistat torna complit de la guerra de Larache.

Així conta, l'amo en Joan, l'emocionant arribada a Maria:

Es camió s'aturà
a sa plaça de s'aljub
i jo vaig dir convinçut:
demà dematí, si puc,
vos vendré a visitar.

Pronte envoltat vaig estar
de gent que a veure'm venia
i tots me deien si tenia
bona salut i alegria
i jo sempre responia
d'això ne puc bravejar.

Quan ma mare s'alterà
que jo estava dins Maria
considerau s'alegria
que a ella li causà
abans de ca meva arribar
la vaig veure que venia
i quan me va veure, d'alegria,
li va esser precis plorar.

A ca meva me n'anava
acompanyat de ma mare
i després vingué mon pare
quan de mi es va alterar,
però quan me va abraçar
d'alegria ja plorava.

- Quina edat tenieu, l'amo en Joan, quan arribàreu de Larache?

* Tenia 24 anys. Me vaig posar a treballar amb mon pare i ma mare i les dues germanes. Na Margalida ja era casada i tenia una nina.

- Ara ja ha arribat l'hora de demanar-vos alguna coseta sobre les vostres noces. Ja teniu 24 anys i aquesta sol esser bona edat per enamorar-se. Com fou tot això?

* Vaig festejar 4 o 5 anys i la que m'agradava era na Joana Maria Payeras Cifre i mos casàrem. Jo tenia 32 anys. Tinguérem dos fills: n'Antoni i na Magdalena.

Mos va casar un capellà que nomia D. Gabriel Cerver. Corriem l'any 1933 i en plena República. Record que el rector me demanà: Quin és el matrimoni més important o valedor, el civil o el canònic? Jo li vaig dir: diuen que és el civil i D. Gabriel me diu: home, home,... i aquí vaig veure que no havia contestat a n'el punt del rector i vaig dir: bé, D. Gabriel, no s'enfadi, jo me pensava que era així. Llavors el capellà rebia la gent dins un quarto que ara és la cotxeria.

- Féreu festeta, l'amo en Joan?

* Quan vàrem haver rebut la benedicció els meus amics llogaren es camió de mestre Batlet i férem una volta fins a n'es Pont dels Anglesos i tornàrem i ja va estar.

- Aquesta era la costum, l'amo en Joan?

* N'hi havia que no arribàvem a tant. Quan es va casar el meu cosí Moliner, jo li vaig deixar un mul gros, que nomia Moreno, el vaig enganxar a una galera i a darrera hi dúiem els novis. De Maria anàrem cap als Gassons, garrovers de Son Perot, carretera des Rafal i finis.

- Només voltàreu? No féreu gens de refresquet?

* A ca'l sogre mataren un me per trenta o quaranta.

- Ara ja sou casats, vos han fet cas, heu disfrutat, heu convidat els amics, vos heu menjat un me des sogre. I ara què?

* Tot d'una, de casats, visquérem a n'es carrer Major, aquí on ara viu en Miquel Moliner. Hi estàrem vuit mesos.

- I llavors?

* Dia 1 de novembre de 1935, dia de Tots Sants, prenguérem possessori de la finca de Son Matet. Aquesta finca era de l'amo en Joan Verga de Santa Margalida, pare del contrabandista i pirata Joan March i Ordines.

- En quines condicions prenguéreu aquesta finca?

* Amb un arrendament anual de quaranta duros sa quarterada. Tenia nou quarterades. En aquell

Hi va haver persones
que dugueren dol i plo-
raren tota la vida.

temps el blat anava a vint-i-cinc pessetes la quartera i una quarterada feia de trenta-cinc a quaranta quarteres. Llavors va passar que esclatà el moviment i posaren un preu polític al blat: quaranta-vuit pessetes els cent quilos.

A mi ja me va esser difícil pagar i el primer any vaig quedar a deure cent vuitanta duros. Però, coses que passen, es morí el senyor i el seu gendre, Josep Monjo, passà al seu lloc. Aquest fou de bon manament i me perdonà el deute i llavors posàrem la finca a mitges.

- Si mal no record, heu dit, fa una estona, que vos casàreu en plena República. Ens agradaria que ens contàssiu un poquet com era aquest nou moviment polític a Maria?

* Quan les eleccions del trenta-ú, a Maria només hi havia dues rames, dos partits: el dels pobres i el dels rics.

- I vós?

* Com que jo vaig néixer a casa pobre, me vaig apuntar al partit dels pobres, que es deia dels caramellers. El cap d'aquest partit era el mestre Madrigal i el cap dels cacics era el secretari Joan Necto.

- Què passà el trenta-ú, l'amo en Joan?

* El trenta-ú hi va haver unes votacions acarnissades però netes, on triomfà el partit dels pobres. Entrà de batle l'amo en Jaume Pastor.

La República tengué majoria a les principals capitals d'Espanya i el rei Alfonso XIII de Borbó Hamburgo Lorena va fugir per no fer, deia, un vessament de sang.

- Com s'organitzà a Maria?

* Aquí nos donaren es nom de republicans. Ens dugueren una bandera republicana i, amb molta alegria i honra, la passejàrem per tot el poble.

Record que, passejant la bandera

republicana, el capellà del carrer Major, D. Bartomeu Perelló, es va aturar per saludar la bandera. D. Madrigal el va aplaudir i va dir: Així com ell ens respecte a noltros, l'hem de respectar a ell perquè respectam totes les idees.

Es va fer una societat republicana damunt ca mestre Xesc Bonnín. Al punt hi va haver un número gros d'afiliats i un servidor estava entre ells.

- Què sentieu vós en aquell moment?

* Jo n'estava orgullós de ser republicà. Quan els republicans agafaren el comandament no hi va haver cap persona de Maria a qui li caigués cap llàgrima ni hagués de posar-se dol durant el temps republicà. No molestaren ni amenaçaren ningú.

- Recordau quina fou la primera junta

JO N'ESTAVA ORGULLÓS de ser republicà.

republicana?

* El president fou mestre Sebastià, el carter. El secretari era en Jaume Gual. Però el capdavanter era D. Madrigal. També era de la junta mestre Lluç Porxero. Jo també era vocal per ajudar i fer torns, donada la molta de gent que hi havia.

- Com era per a vós, aquesta societat?

* Crec que era més una societat recreativa que política. Era un lloc de divertiment.

Teníem una gramola que tocava discs. Pel Carnaval fèiem moltes fresses, balls i comèdies. També fèiem glossades. Record en Capellà d'Algaida, en Calafar de Son Servera, un tal Geneca d'Artà i a Maria n'hi havia un que nomia en Jordi Mirató, s'espardenyer.

Conta l'amo en Joan que els cacics també es reunien a damunt Can Rafel des Pas i també feien balls, festes, etc. Hi havia pau al poble. Uns havien guanyat en aquells moments unes eleccions netes i més envant, tal vegada, guanyarien els altres. Però, no fou així. Hi havia enveja i odi dins el cor d'alguns...

- Què va passar, l'amo en Joan, quan va entrar el moviment?

* Un grup gros de fascistes es tiraren al carrer amb els fusells i prengueren l'Ajuntament. Després anaren a la societat republicana i s'apoderaren dels documents i pegaren foc a la bandera. Els republicans no s'hi oposaren, tothom va quedar callat. Disolgueren la societat republicana i tot quedà en mans dels falangistes.

- I vós?

* Jo en aquell temps ja vivia a Son Matet i me vaig defensar bastant per esser veí de Llubí.

- I els altres?

* Els falangistes començaren a dur homes a Can Mir, a Manacor, etc. Llavors, amb el poder amb les mans, feren desaparèixer un número de vides humanes.

Fa pell de gallina sentir de viva veu aquest desastre, el desencadenament d'un odi covat.

* Així posaren una capa de dol damunt moltes famílies. Hi va haver persones que dugueren dol i ploraren tota la vida.

- Com vos reconegueren?

* Robaren la documentació de la Societat Republicana, feren una llista de tots, inclosos els directius de la Societat Obrera i mos varen publicar damunt es Bolletí Oficial que mos havien d'incuitar tots els bens.

- A vós també vos prengueren els bens?

* En aquests moments només tenia un carro, un mul, una vaca i mitja dotzena de porcs. Mon pare encara era viu i tot estava en cap seu.

Uns encarregats de Maria anaren al jutjat de Llubí per fer-me l'embargament a Son Matet. En aquelles hores, D. Nofre Sureda, era el secretari de Llubí i era una bellíssima persona. Quan se'n temé del cas va dir als embargadors que estaria molt content que no me molestassin perquè, digué, aquest home no mereix la més petita molestació. Per cara de D. Nofre, me respectaren i no embargaren res.

A tots els que estaven a la llista republicana, a Maria, entregaren el bessó i no els pagaren. A mi me'l pagaren perquè estava dins Llubí.

Això passà per l'any 1937-38.

- Realment la gent devia estar assustada?

* Jo vaig estar dos mesos sense anar al poble.

- Com es va calmar aquesta persecució?

* El comandant de Santa Margalida ho va desbaratar. Aquest, una vegada fet tancar els representants falangistes, va venir a Maria i va fer sortir donant una passa envant, a la plaça, tots els que havien estat de la Societat Republicana. N'hi havia un que no volgué sortir perquè s'havia girat sa camia, però el feren sortir per las força. Llavors anaren a la falange, prengueren els fusells als falangistes i els dugueren al Centre Catòlic, damunt can Jordi. Aquí els fascistes quedaren desarmats i no va passar res més.

Bé, l'amo en Joan, el vostre esperit humanitari, de llibertat i justícia ens fascina; la vostra bondat i honradesa ens admira i la vostra serenitat i alegria ens contagia.

Ara, abans d'acabar aquesta segona

**La guerra no hauria
d'existir**

entrevista, voldríem fer-vos unes breus preguntes.

- Què deis del General Franco?

* Va començar la repressió, cosa que abans no existia.

- Què diríeu de D. Madrigal?

* Era un gran home. Els quatre rics de Maria li feien sa vida impossible.

- Què fou per a vós el moviment?

* Una bomba que ho tapà tot de dol.

- Què deis de la guerra?

* Que no hauria d'existir.

- I de la joventut d'avui?

* Trob que duen més bon camí que un temps. Llavors anaven massa d'amagat.

- Quin consell donaríeu en es batle nou?

* Que respectàs tothom i que no fes parts i quarts.

Que el batle nou respecti a tothom i no faci parts i quarts.

Ara l'amo en Joan Roig Quetglas, alies de Son Matet, diu que vol acabar aquesta xerradeta amb dues gloses que ha pensat:

Un home vell ja no canta
ni sol fer mals averanys
i jo que ja tenc molts d'anys
tres dies abans de Tots Sants
si no ve la mort abans
me'n carregaré noranta.

Som un dels més vells d'edat
d'aquesta generació
ja vos deman, per favor,
respectau s'antiguedat
i si en tenc cap d'agraviat
li vull demanar perdó
i en gust i devoció
voldria ser perdonat.

Gràcies, l'amo en Joan per haver-nos concedit el do de poder estar amb vós una estoneta i d'escoltar aquesta història vostra i de Maria, trista i alegre.

Com ens deis a la glosa, no només volem que faceu noranta anys, sinó cent i que tots ho vegem. Amén.

Bartomeu Pastor i Pere Fons.

CASA DE LA VILA

COMISSIÓ DE GOVERN DE DIA 23 DE MAIG.

Sessió ordinària a la qual participaren tots el regidors excepte Antoni Morey, amb excusa prèvia. Es prengueren els següents acords:

1- L'aprovació, per unanimitat, de l'acta anterior (29.04.91).

2- L'aprovació, per unanimitat, de la 4a. certificació de les obres del "Dipòsit Regulador" per un import de 7.408.550'-Ptes.

3- L'aprovació, per unanimitat, de la proposta de la Batlia d'adecentar el camí de 4 metres a la finca municipal de Roqueta.

4- L'aprovació, per unanimitat, de la cancel·lació de l'aval bancari a MACAS per un import de 119.047'-Ptes. per a les obres de "Enllumenat Públic".

5- L'aprovació, per unanimitat, de les factures

següents:

-A Sebastià Carbonell, per "bacheo" de carrers 600.000'-

-A Tecnosport Internacional, S.A:
Per treballs edificis públics 1.183.714'-

Per treballs celefacció depedències municipals
..... 513.722'-

Per suministre de material vés públiques
.....430.000'-

Per construcció aljub poliesportiu 543.200'-

6- L'aprovació, per unanimitat, de 19 expedients d'obres.

7- L'aprovació, per unanimitat, de la proposta de la Batlia de celebrar un dinar d'acomiament de l'actual Consitori entre els regidors, funcionaris, personal laboral i personal directament relacionat amb l'Ajuntament.

8- Precs i Preguntes. Ningú en fer-ne us.

BULLIT DE NOTÍCIES

BRUTOR ALS MITINGS

El passat diumenge dia 19 de Maig, hi hagué al nostre poble tres mitings diferents corresponents a tres candidatures de les que es presentaven a les eleccions municipals i autonòmiques. La que més brutor deixà fou la que guanyà.

Serà una nova estratègia electoral per a convèncer els votants?

NOU HORARI AL CENTRE SANITARI

Per un ban del batle ens hem enterat que el nou horari del metge comença a les nou del matí, sense citar l'hora de l'acabament. La gent es queixa perquè el canvi li provoca molèsties i esperes sense rebre cap explicació.

MES NOVETATS SANITARIES

Des de la data, tots els menors de 14 anys han de ser atesos per un metge pediatra. Això és positiu. El que es negatiu es que per a les consultes els al.lots s'hauran de desplaçar a Sineu, mentre a Maria no disposi de despatx. Per a demanar hora heu de telefonar al número

CANVI DE LOCAL DE LA BIBLIOTECA MUNICIPAL

La biblioteca municipal que des de la seva obertura estava ubicada en una sala de l'escola de dalt ha estat traslladada a la sala que havia estat acondicionada al primer pis del Local de la Tercera Edat.

S'han comprat estanteries noves i esperem que prest es pugui obrir al públic per a donar el seu important servei al poble.

ADMINISTRATIVA AL CENTRE SANITARI

Des de fa uns quants dies, ha començat a fer feina al Centre Sanitari i a càrrec de l'Ajuntament, na Margalida Mas Costa, per un període de tres mesos. La seva feina, que aconseguí fent una prova, consisteix en realitzar el treball administratiu de la Sanitat de Maria.

TV3 INVITA ALS VIDEOAFICIONATS A FER DE REPORTERS

TV3 ha iniciat una campanya per animar els videoaficionats a enviar aquelles gravacions pròpies que puguin tenir un caràcter informatiu.

Els videoaficionats que hagin filmat algun fet que pugui ser considerat notícia, només han de trucar al telèfon 93/473-21-88 i Televisió de Catalunya establirà el sistema més ràpid per fer arribar la cinta fins els estudis de Sant Joan Despl. Si les imatges s'emeten, Televisió de Catalunya reconeixerà de manera pública qui n'és l'autor.

Asociación para el
TRATAMIENTO DEL
ALCOHOLISMO

Rodríguez Arins, 20. 22
07011 PALMA DE MALLORCA

ALCOHOLISME JUVENIL

L'Associació per el tractament de l'Alcoholisme (ATA) ha organitzat per al proper dia 6 de juny, a les 19 hores, al Saló

BULLIT DE NOTÍCIES

d'Actes de "La Caixa", (Avinguda Alexandre Rosselló de Palma) una taula rodona sobre el tema "Alcoholisme juvenil. S'hereta l'alcoholisme?".

Hi intervendran el Dr. Bartomeu Jaume, metge especialista en genètica, Carmina Bruyel, mare de família de l'Associació de Mestresses de Casa, un representant de les Institucions que afronten la problemàtica de la joventut i el Dr. José Maria Vázquez, director mèdic de ATA i especialista en alcoholologia.

CONCERT DE PIANO I VIOLI

El proper dia 29 de Juny, festivitat de Sant Pere, en Dissabte, tindrà lloc a l'església un concert de piano i violí a càrrec de dos músics polacs.

Aquest concert està organitzat per l'Escola de Música dins el marc de la commemoració del dos-cents aniversari de la mort de Wolfgang Amadeus Mozart.

El repertori és prou interessant i vos hi esperam a tots.

NOU MAGATZEM DE MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIO

El mes passat es va obrir al públic un magatzem de materials per a la construcció al nº 7 del Carrer Stª. Margalida, Telf. 525124.

El seu propietari és En Guillem Carbonell Gelabert que també és transportista.

ACOMIADAMENT AMB DINAR

El Consistori sortint s'acomiadà dels seus treballadors amb un dinar al restaurant Miramar del Port d'Alcúdia.

Els assistents donaren bona compta del "menú" i tot fou pau i concòrdia, germanor i bon humor. Se donà la benvinguda al nou Batle.

Demografia

ENS HAN DEIXAT:

Madò Rafela Zuzama Frontera va morir el passat dia 10 de Maig a l'edat de 80 anys. Vivia al carrer Constitució, número 21.

L'amo en Joan Mas Pastor ens deixà dia 12 de Maig a l'edat de 95 anys. Tenia el seu domicili al carrer Major, número 73.

Què descansin en pau.

BENVINGUTS:

Na Marina Ferrer Vanrell que va néixer dia 29 d'abril. Els seus pares són n'Antoni i na Magdalena. A Maria viuen al carrer Femenia, número 2.

Enhorabona als seus pares i demés família.

JA L'HAN FETA:

En Bartomeu Bergas Negre i na Maria Isabel Rotger Bonnín es casaren el passat dia primer de Juny al nostre poble.

Que el vostre amor no acabi mai.

TELÈFONS D'INTERÈS

AJUNTAMENT		525002
	Fax	525194
METGE		525265
APOTECARIA		525020
ESCOLA DE DALT		525083
ESCOLA DE BAIX		525252
CA SES MONGES		525144
LOCAL 3a EDAT		525564
PARRÒQUIA		525033
GESA INCA: AVARIES		500700
BOMBERS		085
AMBULATORI D'INCA		502850
SON DURETA		239447
AMBULANCIES S.S. (INCA)		502850
AMBULANCIES		200362
RECAPTACIO DE TRIBUTS DE LA CAIB (INCA)		505901
ADMINISTRACIÓ D'HISENDA D'INCA		505112
		505150

SERVEIS SANITARIS

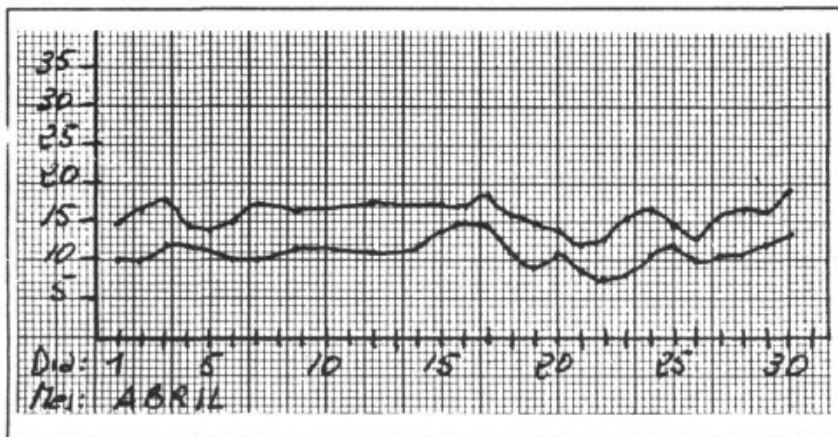
A partir de les 15 hores, totes les urgències mèdiques queden concentrades al PAC (Punt d'Atenció Continuada) de Sineu, al carrer Ponent, 3.

Aquest servei està disponible tots els dies dels les 15 hores fins a les 9 hores del dia següent.. Els festius, dissabtes i diumenges estarà disponible les 24 hores.

TELÈFON DEL PAC DE SINEU:

520292

El temps

GRÀFICA DE TEMPERATURES MÀXIMES I MÍNIMES

PLUVIOMETRIA

Dia 4	12 litres
Dia 14	1'5 "
Dia 16	1 "
Dia 18	18 "
Dia 25	9 "
Dia 26	6 "
Dia 28	4 "

Temperatura màxima:	19°C (dia 30)
Temperatura mínima:	7,5°C (dia 22)
Temperatura mitjana:	13,5°C
Mitjana màxima:	15,5°C
Mitjana mínima:	11°C

TOTAL: 43'5 litres.

Temps passat

JUNY de 1.987

- Eleccions 10 de Juny.
- Enquesta als nous possibles batles.
- I si parlàssim d'autoritat.
- El càncer, una malaltia tabú.
- Full Dominical, davant les votacions.

JUNY de 1.988

- El foc és perillós.
- Parròquia.
- Sa Xerradeta amb l'amo En Toni Regalat.
- Pàgina bíblica: Confirmació.
- Poemes i gloses: Andreu Forteza.
- Feim Carrerany: Excursió a Massanella.

JUNY de 1.989

- La població a Maria: Breu anàlisi i estat actual.
- Pàgina bíblica: Primeres comunions.
- Demografia: Mort de Mn. Miquel Estades.
- Sa Xerradeta amb En Tomeu de Deulossal.
- Nutrició: l'alimentació.
- Tercer aniversari de Fent Carrerany.
- Concert de piano, violí i clarinet a càrrec de Joves Intèrprets.

JUNY de 1.990

- S'ha destapat un merder.
- Lliçó de drogues.
- Memòria R.A.M.
- L'amo En Tomeu "Persona de Poble 1.989.
- Sa Xerradeta amb n'Esteve Mas, es "Mister".
- Messes d'Estiu.

- Carrerany Esportiu: VI Pla de Mallorca.
- Feim Carrerany: Excursió al Puig de l'Ofre.

La llengua, feina de tots

EL NOM, SENYA D'IDENTITAT

La imposició del nom és el primer acte personalitzador que rebrà el nounat. D'alguna manera el distingirà i li infondrà caràcter.

Per això s'hi pensa. Se li exigeixen qualitats estètiques, familiars, ambientals i fins i tot simbòliques.

Hem passat molts d'anys de lamentable oblit de la importància del nom, el so que més sovint sentirà la persona a la seva vida i que el representarà allà on vagi.

Perquè quan presentam a un duaner o al recepcionista d'un hotel de Madrid o Brussel·les un DNI on consta el nom de Josep, Miquel, Aina, Margalida, en lloc de José, Miguel, Ana, Margarita, feim silenciosament la proclamació de la nostra personalitat col·lectiva. Una personalitat diferenciada dins el conjunt de pobles de l'Estat Espanyol i d'Europa.

Des de fa anys podem ser Jaume, Lluïsa i Joana, tant a ca nostra com als papers i documents. Per a un nounat, basta fer la inscripció del naixement en català. Els qui estau inscrits amb un nom en castellà només heu de fer les següents passes:

Model de sol·licitud de modificació del nom propi

El/la sotasignat/da.....
 nascut/da el dia d de 19.....
 a , amb DNI núm.
 que viu a carrer/plaça d
 Núm.....

SOL·LICITA:

que es modifiqui la inscripció al Registre Civil del seu nom propi substituint-lo per la corresponent forma en llengua catalana,

d'acord amb el dret que a l'efecte atorga l'article 2n. de la Llei 17/1977, de 4 de gener (Jefatura del Estado), per la qual es modifica l'article 54 de la Llei de Registre Civil de 8-6-1957.

(Signatura)

Sr. Encarregat del Registre Civil núm. d

1. Fer acte de presència al Registre i demanar la modificació de nom, omplint una instància que podeu trobar allí mateix o que podeu escriure vosaltres seguint el model que us proposam.

Faran constar la modificació del nom a la partida de naixement i al llibre de família.

2. Amb una fotocòpia de la partida de naixement modificada o amb el llibre de família podeu demanar que al DNI també aparegui el vostre nom en català. I amb el DNI podreu demanar que tota la vostra documentació se normalitzi: carnet de conduir, NIF, llibreta del banc...

Tots aquests tràmits són gratuïts.

Si teniu algun dubte podeu consultar aquest llibre:

Catàleg de noms propis de persona. Joan Miralles - Antoni Llull. Col.Les Tres Llances, núm. 1. Universitat de les Illes Balears, 1989.

SUNFLOWERS, UNA ESCOLA D'IDIOMES A MARIA

Estant ja propera la data per l'obertura d'un nou Centre d'Idiomes (SUNFLOWERS) a Maria de la Salut, hem volgut posar-nos en contacte amb la persona responsable d'aquesta organització.

Fent Carrerany: Qui sou vosaltres exactament?

Sunflowers: Som un grup de professionals que fa més de 12 anys que ensenyam Idiomes, no només aquí, a Mallorca, sinó també organitzant cursos a l'estranger.

F.C: Per què heu decidit venir a Maria?

S.: Som molt conscients que els pobles petits de Mallorca tenen menys possibilitats que els grans i hem volgut oferir aquests serveis, tan importants i necessaris avui en dia, a la gent que té la seva residència a pobles petits.

Maria està envoltada de pobles, a molts pocs kms. de distància i pensam que la gent no tindrà dificultats en acudir a la nostra Escola.

F.C: Quins Idiomes ensenyau?

S.: Anglès, alemany, francès i català. Contant sempre amb la pre-ferència de la demanda.

F.C.: A qui van dirigits els vostres cursos?

S.: A tothom. O sia nins, adolescents i adults. Tota edat és bona per aprendre.

F.C: Com és la vostra metodologia?

S.: Es completament comunicativa. Un idioma no és més que una via per a la comunicació amb els altres.

SUNFLOWERS
ESCUELA DE IDIOMAS

Martin Costa, 4, 1º
Tels. 28 40 03 - 45 41 61 - Fax 28 43 71
07013 PALMA DE MALLORCA
ESPANA

F.C.: Qui dona les classes?

S.: Professors preparats i nadius del País de l'Idioma que es vol aprendre.

F.C.: Quan pensau obrir la nova escola de Maria?

S.: Dia primer de Juliol. Començarem amb cursos d'estiu per a continuar amb cursos durant tot l'any.

No tenim res més que desitjar molta sort a aquest nou projecte tan important pel nostre poble, ja que avui en dia molt poques coses es poden fer sense parlar Idiomes.

Redacció Fent Carrerany.

OPINIÓ

JORNADA DE REFLEXIÓ

Em dispòs a escriure aquestes línies el dissabte dia 25 de maig, aquest dia que, com diu la normativa electoral, és una "jornada de reflexió". Com que ja tenc decidit el meu vot, puc dirigir la meva reflexió a d'altres aspectes de la campanya que es va cloure ahir.

Al nostre poble aquesta campanya ha estat molt activa i el comportament públic dels candidats de les diferents llistes ha estat correcte.

El dissabte 18 i el diumenge 19 foren dies de mitings. Vaig assistir als quatre que es celebraren i em va cridar poderosament l'atenció el fet que els dos partits amb més implantació a nivell estatal es respectassin d'una forma quasi "anormal" en les intervencions dels seus oradors. Tots vengueren a dir el mateix: "o ells o nosaltres; aquí no hi ha més alternatives; o dretes o esquerres; els demés (cit textualment un polític ben conegut) no són més que mosques que cal arruixar, o (i cit un altre polític d'un partit diferent) només resten vots als partits grans i tanmateix no aconseguen representació a les institucions". Davant això em deman: ¿han perdut de vista que la democràcia es caracteritza com el govern de les majories i el respecte per les minories?; ¿a què ve aquest interès per vendre el bipartidisme com l'única situació possible, o en tot cas, la millor?; ¿tan endins els ha calat l'exemple d'EE.UU. i Gran Bretanya?; ¿tan seriosament es prenen allò de l'alternància pactada, ara tu, llavors jo?.

Un altre aspecte de la campanya que avui em fa reflexionar és l'actitud que durant aquestes setmanes ha mantengut el rector de la nostra parròquia, en Pere Fons. Ja coneixíem les seves simpaties pel P.S.O.E. (vegi's Fent Carrerany nº 45 i 51), però la seva participació activa en la campanya crec que mereix un comentari. Alguns fets que em permeten dir que ha intervingut activament són els següents: permetre que es fes propaganda a l'interior de l'església, amb l'aggravant que l'acte s'havia anunciat com a cultural i no com a polític, els seus anuncis en públic d'uns resultats electorals molt favorables al P.S.O.E. molt abans que es celebrassin les eleccions, etc.

El comentari que em suggereixen aquests fets és molt senzill. Intentaré ser orde-

nada perquè se m'entengui bé:

1) El ciutadà Pere Fons, si vol exercir el seu dret de vot, s'ha de decidir per una opció concreta; no en mancaria més!

2) El rector Pere Fons, si ho troba convenient, es pot apuntar al partit que vulgui, però ha de tenir en compte que des del moment que ho fa, perd tota autoritat moral per exercir una crítica des del seu ministeri de rector. Els seus judicis hauran de ser considerats com els d'un simpatitzant d'un partit i prou.

3. La presa de postura política per part d'un rector em sembla un anacronisme. Crec que en Pere Fons va aturar el seu rellotge fa molt de temps. A la societat d'aquest país li ha costat molts d'esforços tenir una Constitució que proclamí que vivim en un estat laic, on la separació entre el poder civil i el de l'Església ha de ser real; d'aquesta forma, l'Església perd "poder", però guanya llibertat. Així i tot, si algú vol renunciar a la seva llibertat, també és lliure per això...

4. He de confessar que l'actitud d'en Pere Fons m'ha deixat perplexa perquè no entenc com és capaç d'assumir algunes contradiccions que a mi em semblen molt difícils de superar:

a) ¿Com és possible que qui en les seves intervencions públiques proclama la santedat de K. Marx prengui part per un partit que ha llevat l'adjectiu "marxista" de la seva definició per acomodar-se millor al interessos del capital (del capital dels banquers, no del Kapital de K. Marx)?

b) ¿Com és possible que qui diu defensar la nostra llengua i la nostra cultura es posi al costat dels que fan clara ostentació de castellanisme i de centralisme?

c) ¿Com és possible que qui critica durament l'exercici abusiu del poder, la "comandera", aposti en favor dels qui utilitzen la seva majoria en determinades institucions per ignorar sistemàticament les minories?

d) ¿Com és possible que qui diu estar al servei dels més ignorants, dels més febles, es seveixi d'ells per afavorir un partit, sigui quin sigui?

Un darrer punt per acabar: ¿i el dia 27, què? Els nostres regidors, governaran amb els programes com a punt de referència o els posaran al calaix dels objectes que només serveixen per aconseguir vots? Se'n recordaran uns de que volen "seguir un camí de progrés", uns altres de que votar-los a ells constitueix "una decissió de progrés", altres que

cerquen "l'enteniment" i finalment uns altres que volen que "hi guanyem tots"?

Tenim quatre anys per parlar-ne.
Margalida Mas i Vicens.

VISIÓ PERSONAL DEL PROCÉS ELECTORAL

Sigles. Slogans. Inventives diverses de progrés. Saturació en comú de conceptes que es confonen. Nacionalismes per a tot arreu. Folclore desfressat. Baixa marxanderia de valors. Desqualificació altament indigna i competitiva. Populisme barat. Autoconcessió de medalles. Manca de creativitat i d'imaginació. Afany de protagonisme.

Com a contraportada, un poble fred, passiu i desconfiat, cansat d'imposicions i de curses competitives, de mentides podrides i escalades professionals. I això n'és tot el camí i forma de progrés!

Propaganda falsa que embriscola, joc brut d'espavilats que confon, polítics sense agafada, mercaderia infecta i barata, inconsciència abso luta.

On és el civisme, l'ètica, la correcció, la consciència neta i responsable?

Un caramull d'incompatibilitats políticomorals. Excés de vanitat, messianisme i predestinació i ús desmesurat de prepotència. Un món de vulgaritat i una cultura en entredit. Manca d'identificació en tot un món d'hipocresia.

Sens dubte, tot en són qüestions pràctiques o per ventura la resposta a un món dislocat i materialista sense remei. Tota una farsa.

El poble n'hauria d'haver tingut prou compte al decidir el seu vot encara que sembla més una altra cosa i que els governants elegits en són la seva imatge.

No fa falta extreure conclusions sociològiques al nostre poble en tot aquest fenomen que sorgeix d'aquesta visió. N'és òbviament sobrat.

Tomeu Monjo Sureda.

L'església que és del poble i per al poble bo hi faria ésser-ho per tots els caires.

Decididament, la nostra església, malgrat ésser jerarquitzada i haver publicat el seu codi de conducta pre-electoral pels seus feligresos i adictes poc n'ha donat exemple i n'ha fet distinció de colors.

Però, per a dignitat i manco mal no han proliferat les sol.licituds per a demanar plaça d'aquesta recent oberta tribuna; doncs, és evident, que no tots són capaços de transgredir les ètiques més elementals i optar mitjançant altres vies.

Molts, o alguns, no veim bé que l'església actui així i ho denunciem públicament perquè considerem que mercadejar amb el poble i en el temple n'és prou indigne. Es rebutjar la diversitat. Es contradir les normes cristianes. Es provocar a emprar una altra vegada les corretjades. Sentim ésser tan crítics, però, sincerament aquestes coses esborronen; perquè pensam que l'església torna enrera per a fer un altre cop partit amb els que ostenten el poder i que oblida el seu paper social a complir.

Insistim en què ho considerem ètica i religiosament reprovable la promoció d'una candidatura a l'església i fins hi tot aixamplar-la a altres institucions que no cal esmentar.

No volem una església descristianitzada que torni fer gala d'una catolicitat fora de temps i de lloc.

Deplorable exemple per a vergonya d'algú i en detriment d'una cultura i d'uns valors que haurien de marcar una altra pauta per obrir més bons camins.

Es clar que no cada ramat pot o ha de tenir el seu pastor i que tots plegats donen més abast.

En som farts de mercaders, traïdors i venuts i de manipulacions descarades.

En tot i això se li demana al poble des d'aquesta mateixa tribuna que voti a consciència. Voltros mateixos jutjareu.

Qui diu que encara no vegem el nostre rector baix pali i els seus acòlits donant ensems?

Tomeu Monjo Sureda.

QUEDA UNA ESPERANÇA

Després dels resultats electorals del dia 26 de Maig, la realitat és que són hores baixes per la nostra candidatura. La voluntat sobirana del poble reflectida en les urnes, va donar una majoria absoluta al PSOE i per aquest fet s'ha de felicitar-lo. Serveixin aquestes retxes per a fer-ho

L'ESGLÉSIA POLITITZADA

La nostra, la de Maria, ja en període pre-electoral estrenà plataforma política per una candidatura local però poc importa i de què l'hi hagi servit.

públicament, a Rafel Oliver vaig esser uns dels primers en fer-ho.

En vista del resultat, dolents per la nostra formació, la nostra gestió i el nostre treball han sofert el càstig de les urnes. Baix el meu punt de vista el poble, apart de valoracions que faré més tard, s'ha estimat més l'espectacularitat inacabada, que la feina de gestió i no ha demanat a tots per igual la resolució de les promeses fetes fa quatre anys, algunes d'elles ni tan sols esbrinades.

Un resultat que abans del dia 26 ens pareixia impossible, a mitjan capvespre l'imaginàvem després de veure la quantitat de "clips" que s'havien de llevar de les paperetes duites de casa.

A l'hora de la campanya electoral molts han omplit la seva boca i l'esquena dels nostres candidats, de bones paraules, alabar el d'esser un llista de gent de Maria i des de Maria el reconeixement a la nostra capacitat de feina i preparació, i al final han premiat al PSOE amb una oportunitat per desenvolupar la tasca que amb la seva estudiada dimissió no realitzaren. En els seu moments, el PSOE va preferir iniciar un camí de feina des de fora de la Casa de la Vila dirigida a tornar a ella, que no patir un desgastament en el tram final de la legislatura i deixà alguns projectes inacabats per manca de temps. Com a bons perdedors, hem de reconèixer el triomf i que la jugada a més de ben estudiada, no sé si des de Ciutat, va ser quasi perfectament executada. Ha pesat més una decepció grossa com Montblanc que moltes alegries petites i properes que sols ajuden a viure una mica millor cada dia.

Les directrius de la campanya electoral socialista han basat el seu èxit, baix el meu punt de vista, en tres punts. El primer, han repetit fins a darrera hora que no els havien deixat complir la part de mandat que els corresponia. En segon lloc, i al igual que el PP, que no pactarien en cap altre grup i respectarien a la llista més votada esperant esser ells i que es fes el mateix. El tercer punt ha estat que s'han donat l'evident raó de la presa de pèl que resultà el tema de Montblanc i la culpa d'això darrer al nostre grup, sense xerrar de la votació a favor a la intenció municipal d'acollir iniciatives turístiques al nostre poble. La nostra darrera acció de requalificar Montblanc va tenir poca transcendència malgrat les bones intencions que dula.

Tot això ha duit al PSOE a no tenir gens de desgastament polític i a poder preparar el camí cap a la Casa de la Vila. A més, hem de reconèixer que han fet una feina intensa, si bé un tant

agressiva a determinats col·lectius, cas de l'Associació de la Tercera Edat, i una publicitat gratuïta i no contractada als mitjans de comunicació, TVE entre ells. Apart d'això, alguns desencantats del P.P. han incitat al "vot de la venjança" contra el seu partit i a favor de Rafel Oliver, no del PSOE. Veurem com ho interpreta mestre Gabriel.

Als que tenim la costum de dir o escriure el que pensam, hem de reconèixer que algunes afirmacions que hem fet ens han sortit tortes, si bé algunes ja preveïen l'estratègia socialista. El que sí ha demostrat unes encertades dades damunt els resultats ha estat en Rafel Oliver. Va vaticinar arribar als 5 regidors, en donava 3 al PP i 1 als Independents, anunciant, Déu no ho vulgui, la seva mort política.

Cas apart és l'actuació i el recolzament públic que Pere Fons, el "nostre rector" ha donat al PSOE. Sens dubte ell no ha fet caure la balança, emperò, sí ha posat pes en una de les parts. Basta veure la feina que ha fet des de la parròquia i la defensa de la llista socialista i de Rafel Oliver per adonar-se'n. Una vegada vaig posar la meua signatura a una recollida de firmes per demanar el seu retorn i vaig escriure una carta al bisbe en aquest sentit que es va publicar a FENT CARRERANY, en la clara manipulació que va fer del seu pols amb el bisbe aprofitant-se del poble, com ho feren altres amb els que no ha actuat imparcialment. Ara som el primer en posar-ne una altra per demanar que abandoni un poble del que no és el "rector de tots". Respect la seva ideologia política i en sap greu el que ha fet i arribar a aquest punt, emperò la seva actuació com a "rector al servei del cacics" vestit amb una "sotana" que l'empara crec que mereix que algú li digui alguna cosa encara que disfrutin de la situació ell i altres com ell. A partir d'ara, tret de la relació de persones civilitzades, res ja serà igual entre ell i jo. Ho dic perquè sabiguem el terreny on trepitjarem. Després de l'èxit aconseguit, tal vegada li sigui igual, allà ell.

Per acabar vull donar las gràcies a les 148 persones que han dipositat la seva confiança amb els Independents de Maria i els dic que procurarem que la seva veu és sentí a la Casa de la Vila. Gràcies a ells i enhorabona al PSOE per la seva victòria si ha de servir per donar estabilitat i millorar durant els propers 4 anys a Maria.

Jaume Mestre.

CARRERANY ESPORTIU

FRANCESC MESTRE, CAMPIO DE MALLORCA D'ESCACS CATEGORIA CADET.

Després de vuit setmanes, la nostra gran promesa, Francesc Mestre, ha assolit el títol de millor jugador d'escacs de Mallorca categoria cadet.

L'escenari del "Prínceps d'Espanya" a Ciutat, ha gaudit del joc cerebral, madur i autoritari del jove Xisco Mestre davant dels millors escaquistes de l'illa. Si l'any passat obtingué el segon lloc com a campió Mallorca i Balears i estigué a prop de la glòria, enguany en la primera fita no ha defraudat i dels 8 partits disputats ha guanyat en 7 d'ells i ha fet taules en el restant.

Amb aquest títol, el CLUB D'ESCACS DE MARIA continua arrodonint una gran temporada (campió de Mallorca per equips, campió de 1a. en Jeroni Bergas i campió de Balears Cadet) amb la possibilitat de millorar el "palmarés" si en Francesc obté el títol de les Balears a disputar a Menorca.

El seu gran rival serà l'actual campió, el jove Paco Vallejo, que l'anterior temporada va guanyà el títol, aquí a Maria, a davant en Xisco, precisament.

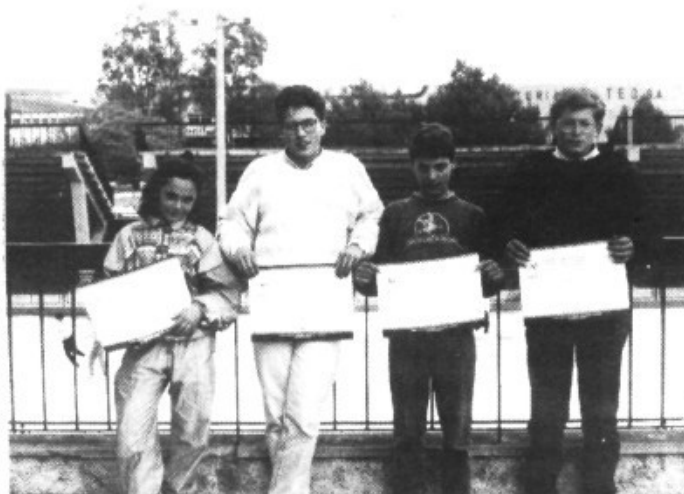
A més del campió, també participaran al Campionat Escolar, en Pere Antoni Buñola Oliver, en Pere Antoni Buñola Sinkkonen i na Catalina Buñola. L'actuació dels cosins es pot considerar discreta ja que finalitzaren entre el 15 i el 20 de la classificació final, mentres que na Catalina Buñola obtingué el 4art. lloc dins les fèmines a la categoria aleví.

DESTACADA ACTUACIO DE'N JERONI BERGAS AL I OPEN DE PALMA.

Entre el 19 i el 28 d'Abril es disputà un dels tornejos més importants dels darrers 5 anys a la nostra illa; el I Open de Palma. En ell participaren el 5 primers jugadors d'Espanya, a més de Grans Mestres de l'URSS, Suècia, Anglaterra, França, etc...

El guanyador va esser el número 1 d'Espanya, el nostre amic i Gran Mestre, Miquel Illescas. Recordem que l'estiu passat va estar un parell de vegades entre nosaltres.

Per no perdre la costum, no hi va mancar la participació de'n Jeroni Bergas, el número 1 de

Maria. jugant activament i amb els següents resultats: 3 partides guanyades, 2 entaulades i 4 de perdudes, amb un total de 4 punts i acabant en el lloc 64è dels 88 jugadors participants, tots ells de primera línia.

En Miquel Mascaró formant part de l'organització i en Josep Ferriol com a àrbitre auxiliar foren els altres mariandos que participaren en aquest I Open de Palma.

EN JERONI BERGAS 3er. EN EL I TORNEIG DE RAPIDES DE MANACOR.

Aprofitant la inauguració del Club Manacor, que després de varis anys torna a la competició oficial, es celebrà a aquesta ciutat un torneig de ràpides amb el sistema "Mas nou", en el qual jugues sempre fins que perds i el què obté més victòries, és el guanyador. El temps és de 5 minuts escaquista.

En el primer lloc hi va haver un triple empat entre Joan Gayà (Manacor), Lester (Calvià) i O. Ferrer (Manacor), mentres en Jeroni Bergas obtingué un meritori 3er. lloc a la classificació final.

EL IV TORNEIG ESCOLAR, JA ESTA EN MARXA.

Per continuar divulgant l'escacs, durant els mesos de Maig i Juny, els dissabtes a partir de les 11 del matí en el local del Club s'organitzen uns curssets pels joves que s'inicien en l'esport de l'escacs i els que volen millorar el seu nivell.

Enric Pozo Mas.

CARRERANY ESPORTIU

VII PLA DE MALLORCA-GRAN PREMI "LA CAIXA"

Molt possiblement, quan el present número de FENT CARRERANY arribi a les vostres mans., la setena edició del "PLA DE MALLORCA" haurà finalitzat. Encara és prest per fer una anàlisi del que ha estat, però hi ha algunes consideracions que són dignes de ressaltar.

Pel que fa a la participació, cal remarcar que ha estat molt per damunt de les previsions inicials. El número de participants ha variat entre els 107 de la primera jornada, a Maria de la Salut, i els 93 de la cinquena a Sant Joan, coincidint amb la campanya electoral. Igualment, la participació dels ciclistes del nostre poble, ha superat totes les edicions anteriors: Ferriol Colombram, Manuel Fernández, Ferriol Roig, Antoni Font, Sebastià Salom, Simó Darder, Joan Castelló, Pep Payeras, Lluç Buñola, Joan Estarellas, Onofre Soler, Miquel Salom, Antoni Mas, Rafel

Mulet i Torneu Arbona han estat els setze representants del Club Ciclista Maria de la Salut.

Altre factor important ha estat la bona acollida que han dispensat els distints mitjans de comunicació a la competició social més important de la nostra Comunitat Autònoma. La "SER", hi ha dedicat un resum de deu minuts el seu programa esportiu de cada dilluns, "RADIO BALEAR" ha comentat els resultats cada diumenge, així com "TELEVISIO POBLERA" els dijous, "DIARIO DE MALLORCA" ha anunciat la previsió de les competicions cada setmana i ha publicat les classificacions cada dilluns o dimarts. També el diaris del Grup Serra, "ULTIMA HORA" i "BALEARES" han publicat amplis reportatges. Aquesta informació ha estada ampliada per les distintes publicacions de PREMSA FORANA, que també ha volgut reflectir la realitat d'aquesta competició que creix d'anys en any.

Pel que fa als resultats esportius dels nostres representants, hem de destacar que no han estat tant satisfactoris com calia esperar. Després de la victòria en la primera jornada i el maillot groc de líder, que va defensar fins a la tercera jornada, una lesió el va obligar a abandonar, canviant totalment les perspectives dels nostres ciclistes. Destaca a l'hora de redactar aquesta informació, la segona posició de Ferriol Roig en la classificació de Metes Volants i la desena plaça de Manuel Fernández a la General Individual. Tot seguit, recordam les classificacions de les cinc primeres jornades i les generals respectives.

1a ETAPA	MARIA DE LA SALUT	26 ABRIL	
1.-	Ferriol Colombram	(Jumbo-Tours)	8-59
2.-	Antoni Perelló	(Muro-Dafne)	8-08
3.-	Pere Font	(Muro-Dafne)	8-15
9.-	Manuel Fernández	(Jumbo-Tours)	8-25
20-	Ferriol Roig	(Jumbo-Tours)	8-48
24-	Torneu Arbona	(Jumbo-Tours)	8-48
30-	Antoni Font	(Jumbo-Tours)	8-55
37-	Joan Castelló	(Jumbo-Tours)	10-07
81-	Antoni Mas	(Jumbo-Tours)	10-32
88-	Antoni Castelló	(Jumbo-Tours)	10-38
70-	Joan Estarellas	(Jumbo-Tours)	10-41
77-	Lluç Buñola	(Jumbo-Tours)	10-48
94-	Pep Payeras	(Jumbo-Tours)	10-55
88-	Miquel Salom	(Jumbo-Tours)	11-02

CARRERANY ESPORTIU

2a ETAPA SENCELLES		1 MAIG	57 QMS
1.- Antoni Perelló	(Muro-Dafne)	1-33-48	
2.- Ferriol Colombran	(Jumbo-Tours)	"	
3.- Jaume Bauça	(PC Sant Joan)	"	
19- Manuel Fernández	(Jumbo-Tours)	"	
26- Tomeu Arbona	(Jumbo-Tours)	"	
32- Ferriol Roig	(Jumbo-Tours)	1-34-57	
40- Joan Castelló	(Jumbo-Tours)	"	
42- Antoni Font	(Jumbo-Tours)	1-38-13	
55- Antoni Mas	(Jumbo-Tours)	1-41-15	
69- Miquel Salom	(Jumbo-Tours)	1-44-49	
72- Joan Estarellas	(Jumbo-Tours)	"	
81- Lluç Buñola	(Jumbo-Tours)	1-53-36	
85- Pep Payeras	(Jumbo-Tours)	1-53-40	
88- Antoni Castelló	(Jumbo-Tours)	1-53-41	

3a ETAPA LLORET		12 MAIG	65 QMS
1.- Antoni Perelló	(Muro-Dafne)	1-43-42	
2.- Ferriol Colombran	(Jumbo-Tours)	"	
3.- Pere Moncadas	(Muro-Dafne)	"	
11- Ferriol Roig	(Jumbo-Tours)	"	
21- Manuel Fernández	(Jumbo-Tours)	"	
26- Tomeu Arbona	(Jumbo-Tours)	"	
42- Antoni Mas	(Jumbo-Tours)	1-46-20	
48- Antoni Castelló	(Jumbo-Tours)	"	
51- Joan Castelló	(Jumbo-Tours)	"	
52- Lluç Buñola	(Jumbo-Tours)	"	
58- Miquel Salom	(Jumbo-Tours)	"	
58- Antoni Font	(Jumbo-Tours)	"	
77- Pep Payeras	(Jumbo-Tours)	1-57-54	
87- Joan Estarellas	(Jumbo-Tours)	1-58-02	

4a ETAPA PETRA		19 MAIG	55 QMS
1.- Gabriel Miralles	(Muro-Dafne)	1-42-19	
2.- Rafel Perelló	(A Poc A Poc)	1-42-21	
3.- Joan Bonnaasar	(CC Sencelles)	"	
8.- Ferriol Roig	(Jumbo-Tours)	1-42-51	
8.- Manuel Fernández	(Jumbo-Tours)	"	
8.- Joan Castelló	(Jumbo-Tours)	"	

8.- Antoni Mas	(Jumbo-Tours)	"
38- Antoni Castelló	(Jumbo-Tours)	"
44- Tomeu Arbona	(Jumbo-Tours)	"
45- Miquel Salom	(Jumbo-Tours)	1-43-38
47- Antoni Font	(Jumbo-Tours)	"
78- Joan Estarellas	(Jumbo-Tours)	1-45-49
81- Pep Payeras	(Jumbo-Tours)	1-47-11

5a ETAPA SANT JOAN		26 MAIG	55 QMS
1.- Jaume Bauça	(PC Sant Joan)	1-26-55	
2.- Ferriol Colombran	(Jumbo-Tours)	"	
3.- Pere Font	(Muro-Dafne)	"	
6.- Antoni Mas	(Jumbo-Tours)	"	
8.- Antoni Castelló	(Jumbo-Tours)	"	
8.- Manuel Fernández	(Jumbo-Tours)	"	
34- Joan Castelló	(Jumbo-Tours)	"	
35- Tomeu Arbona	(Jumbo-Tours)	"	
37- Sebastià Salom	(Jumbo-Tours)	"	
43- Antoni Font	(Jumbo-Tours)	"	
45- Miquel Salom	(Jumbo-Tours)	1-27-17	
50- Ferriol Roig	(Jumbo-Tours)	1-30-18	
82- Joan Estarellas	(Jumbo-Tours)	1-34-27	

GENERAL DE MONTANYA		
1.- Antoni Frau	(A. C. Sineu)	37 P.
2.- Rafel Perelló	(A Poc A Poc)	25 P.
3.- Manuel Fernández	(Jumbo-Tours)	21 P.

GENERAL DE METES VOLANTS		
1.- Pere Font	(Muro-Dafne)	18 P.
2.- Ferriol Roig	(Jumbo-Tours)	13 P.
3.- Joan Florit	(A. C. Sineu)	9 P.

GENERAL PER EQUIPS		
1.- Muro-Dafne-Carrió		19-48-32
2.- Maria-Jumbo Tours-Fonthisa		19-49-53
3.- Club Ciclista Sencelles		19-50-18
4.- C.C. Algaida - A Poc A Poc		19-50-24
5.- Agrupació Ciclista Sineu		19-50-31

Club Ciclista Maria de la Salut.

ESCOLA
MALLORQUINA

"Ensenyament en català per tot arreu".

FEIM CARRERANY

El passat diumenge, dia 12 de Maig, arribarem fins a l'ermita de Maristela a Esporles, abans anomenada del Carmelo i vulgarment denominada "Ermita Ferrana" per haver-se edificat en terrans del predi de Son Ferrà. L'actual nom es deu a Mn. Mateu Tugores Maimó, rector que va ser d'Esporles.

Sortirem de la Plaça des Pou cap a les 9:15 h. i arribarem fins a Esporles amb cotxes on els deixarem.

Feia molt bon dia, cosa que ningú no s'esperava ja que havia fet una setmana de fred i aigua, cosa que va fer que la gent no acudís com a altres excursions, així i tot fórem 16.

L'ermita no és visible des d'Esporles, sinó que just es veu el monument al Sagrat Cor de Jesús (que és un projecte de l'escultor Bartomeu Amorós i inaugurat a 1.940) cap al qual ens dirigirem.

Agafarem el camí asfaltat que du al Verger i cap a la possessió de Son Ferrà. En aquest trajecte férem una aturada per a berenar. A Son Ferrà deixarem el camí asfaltat i per un portell que hi ha a la dreta ens encaminarem muntanya amunt per un camí bastant ben conservat amb alguns trams ben empinats i amb forts desnivells.

Després d'una hora i mitja d'ascensió arribarem a una desviació que condueix al monument del Sagrat Cor des d'on es pot contemplar el poble d'Esporles i fins a Palma.

Amb vint minuts més arribarem a l'ermita cap a la una del migdia. Poguérem visitar-la per dedins i jugar una estona a l'esplanada que hi ha al davant.

Dinarem a uns bancs de pedra i ciment que hi ha als voltants i cap a les tres de s'horabaixa començarem a baixar. Arribats a Esporles anàrem a prendre cafè i uns gelats i reposar una estona a un bar de la plaça.

SA COMUNA DE LLORET

La propera excursió serà el primer diumenge de Juny, concretament dia 2 i el lloc Sa Comuna de Lloret. La partida serà a les 10 h. des de la Plaça des Pou.

De cara al mes de Juliol estam preparant una excursió a SA DRAGONERA. Els interessats en venir-hi poden començar a reservar un lloc a la barca del dia 14 de Juliol.

Onofre Sureda Ribas.

